

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XII. nec multo recentioribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

salutis nostra ministeria procurant; vel rursus peccatores etiam ipsi extra corpus positi agunt aliquid secundum propositam mentis suae, Angelorum nihilominus ad similitudinem sinistrorum, cum quibus & in aeternum ignem mittendi dicuntur à Christo: habeatur hoc quoque inter occulta Dei, nec charitate committenda mysteria. Quin & Homil. 2. in Cantic. Cant. animam unamquamque in sua ipsius cognitione comparanda eniti debere faciens, varias super ea ac contrarias enumerat opiniones, quas discutere ac ventilare animam iubet, & in verisimilioribus acquiescere. Sic autem eas animae expendendas dedit, ut in utramque partem de illis disputate, & rationi magis consentaneas eligere hoc tempore licuisse videatur. Hinc libr. 2. *ὅτι ἀρχόν*, cap. 8. postquam multis disseruit de anima, & excussa à nobis superius placita proposuit, subiicit illud tandem: *Verumtamen quod diximus mentem in animam verti, vel si qua alta in hoc videntur aspicere, & discutiat apud se qui legit diligentius, & pertractet: à nobis tamen non patentur velut dogmata esse prolata, sed tractandi more ac requirendi esse discussa: & paulo post: Hac prout potuimus de rationabili anima discutenda magis à legentibus, quam statuta ac definita protulimus.* Atque haec est summa defensionis Pamphili. Quam ut validius confirmet, aliis fere de rebus tractasse Origenem dicit; de anima, ut pote incertae originis, & parum compertae naturae, nihil scripsisse. Tum ex libro in Epistolam ad Titum illustrem adducit Origenis locum, quo exemplum eorum afferens quae Apostolicis traditionibus nequaquam determinata, absque haereseos nota poterant vel respui vel admitti, quaestionem proponit de anima: *Cum de ea, inquit, neque quod ex semine traducitur, neque quod honorabilior, & antiquior corporum compage sit, tradiderit Ecclesiastica regula; quorum alterutri qui fuissent assensu, velut novis studentes rebus in suspensionem venisse dicit; at eos temeritatis damnat, qui hac quemquam de causa suspectum haberent.* Ad haec adijcit Pamphilus alias de anima opiniones Origeniana longe absurdiores esse & ineptiores: inter quas priore eam loco ponit, quae Catholicae Ecclesiae sanctionibus hodie recepta est. Addit deinde haudquaquam damnandum esse Origenem, cum ea servaverit quae tunc super ea quaestione servanda praeceperat Ecclesia, animas nimirum ejusdem esse substantiae, immortales, rationis participes, libero praeditas arbitrio, à Deo conditas. Subjungit denique: *Quando autem factae sint, olim simul, an nunc per singulos nascentium, quid periculi est alterutrum è duobus opinari? Quid quod Origenes Tom. 2. in Iohann. p. 76. animatum *ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ* universali opinione approbatum dicit? *inquit, *κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ ἡ φύσις τοῦ Θεοῦ, ὡς ἡ συνιστάμενος τὸ σῶμα πνεύματι, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ τοῦ πνεύματος, & ἡ πνεύματος ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ & αἰμάτων, & cetera.***

XII. Nec Origenis modo temporibus, sed recentioribus etiam incerta fuit in Ecclesia animae origo & natura. Ætate quidem sua diuersa sensisse de anima Ecclesiasticos omnes scribit Pamphilus in Apologia. Hieronymus Epistol. 82. quaestionem sibi super animae statu à Marcellino & Anaptychia propositam recitat, ex qua intelligas quaptis tenebris fuerit tunc temporis circumfusa quaestio de anima: *Super animae statu, inquit, memini vestra quaestiuicula, imo maxime Ecclesiastica quaestio: utrum lapsa de caelo sit, ut Pythagoras Philosophus, omnesque Platonici, & Origenes putant; an à propria Dei substantia, ut Stoici, Manichaei, & Hispaniae Priscilliani haereses suspiciant; an in thesauro habeantur Dei olim condita, ut quidam Ecclesiastici stulta persuasione considerant: an quotidie à Deo fiant, & mittantur in corpora, secundum illud quod in Evangelio scriptum est: Pater meus usque modo operatur, & ego operor: an certe ex traduce, ut Tertullianus, Apollinarius, & maxima pars Occidentalium autumant; ut quomodo corpus ex corpore, sic anima nascatur ex anima, & similiter cum brutis animalibus conditione subsistat.* Augustinus libr. 3. De libero arbitrio, cap. 20, & 21. quaestione illa praetermissa, utrum animae ex propria Dei substantia profecta sint, reliquas quatuor recenset his verbis: *Harum autem quatuor de anima sententiarum, utrum de propagine veniant; an in singulis quibusque nascentibus nova fiant; an in corpora nascentium iam alicubi existentes, vel mittantur divinitus, vel inde sua sponte labantur, nullam temere affirmare oportebit.* Atque has ipsas esse sententias, quae ab Hieronymo relatae sunt testificatur ipse Augustinus in Epist. ad Hieronymum, De ratione animae. Toto certe vitae suae decursu incertus in eo argumento Augustinus fluctuavit. Extant insignes ejus ad Hieronymum & Optatum Epistolae, unde haesitationem ejus, cunctationemque cognoscas; quam & aliis praeterea locis prodidit, puta libr. 7. & 10, De Genesi ad litteram, & alibi. Septimi quidem hujus libri cap. 6, materiam quamdam spiritalem initio molitum esse Deum coniectat, è qua hominum animae formatae subinde ac factae sunt: *Fertasse poterit, inquit, & anima, antequam ea ipsa natura fieret, quae anima dicitur, cujus vel pulchritudo virtus, vel deformitas vitium est, habere aliquam materiam pro suo genere spiritualem, quae nondum esset anima; sicut terra, de qua caro facta est, iam erat aliquid, quamvis non erat caro: & I. Retract. Nam quod attinet ad animi originem, qua sit in corpore, utrum de illo uno sit, qui primum creatus, quando factus est homo in animam viventem, an similiter fiant singulis singula, nec tum sciebam, nec adhuc scio.*

Nempe utrinque Scripturae testimonijs pugnabatur. Qui tuebantur animarum *ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ*, adversus eos qui animas tunc creari volebant, cum praeparatis corporibus erant

A inferendæ, hoc Gen. 2. 2. intentabant: *Et requieuit (Deus) die septimo ab universo opere quod patrarat.* Contra prætendebant aduersarij illud Iohann. 5. 17. *Pater meus usque modo operatur, & ego operor:* quod ad providentiam, non ad creationem alij referebant. Videndus Nemesius libr. De natura hominis, cap. 2. & Augustinus in laudata ad Hieronymum Epistola. Nulli igitur mirum esse debet scripsisse Gregorium Magnum Epistolar. libr. 7. Indict. 2. Epist. 53. quaestionem de anima Patribus solvi non posse visam esse, cum ne ipsius quidem temporibus æqua è reliquis opinionibus pro certa haberetur, Ecclesia præscripsisset. Vnde falsum esse apparet, quod ait Iustinianus in Epistola ad Synodum Constantinopolitanam, quam exhibet Cedrenus: *ὅτι ἡ καθολικὴ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ὁμοῦ πάντες τῶν ἁγίων συνδυναστεύσαντες τὸ σῶμα ἐκείνου, καὶ τὸ πνεῦμα ἐκείνου, καὶ τὸ ὄνομα ἐκείνου, καὶ τὸ θεῖον ἔργομα ἐκείνου, ἐκείνου ἐκκλησίαν ἀντὶ τοῦ θεοῦ ὁμοῦ πάντες τῶν ἁγίων συνδυναστεύσαντες τὸ σῶμα ἐκείνου, καὶ τὸ πνεῦμα ἐκείνου, καὶ τὸ ὄνομα ἐκείνου, καὶ τὸ θεῖον ἔργομα ἐκείνου.* Ecclesia autem divinis obsecuta sermonibus dicit animam cum corpore procreari: non vera hoc prius, illud vero posterius iuxta Origenis dementiam. Quid si dicamus igitur Quintam Synodum non ideo præcise damnasse Origenis sententiam, quod animarum defenderet *ἁεσιστασίαν* sed quod Mentis præterea fuisse illas traderet, & sanctas Virtutes, quas cum contemplationis divinæ satias cepisset, in deterius esse conversas, & ab amore Dei refrixisse, indeque *ἁεσιστασίαν* esse dictas, & in corpora tutelæ causâ dimissas: sic enim habet Iustiniani anathematisimus secundus.

XIII. Animas quando conditas putaverit, vidimus: quales ipsas censuerit, corporatas, an corpore carentes, videamus. Hæc superflua sane videatur esse quaestio, si quæ de Angelis scripsimus, attendatur: prolixa enim disputatione declaravimus, naturis quibuslibet ratione instructis corpora Origenem tribuisse. Strictim ergo pauxillum quiddam hic delibabimus, quod illic consulo prætermisimus, in hunc locum coniecimus: illud nimirum: cum corpore constare animas existimaverit Adamantius, cuiusnam eas finxerit corporationis, an Angelicæ similis, an crassioris, & ad illam Dæmonum, quam Angelica spissiosem ostendimus, proprius accedentis. Ac naturas rationales diximus pro meritis, crassioribus, tenuioribusve illigari corporibus: cum animæ autem Angelis virtute sint inferiores ac meritis, crassioris esse corporaturæ ac Angelos dicendum est. Origenes libr. 2. *ἁεσιστασίαν*, cap. 2. *Pt ergo superius diximus, materialis substantia huius mundi habens naturam, quæ ex omnibus ad omnia transformatur, cum ad inferiores quosque trahitur, in crassiosem corporis statum solidioremque formatur, ita ut visibiles istas mundi species, variaque distinguat: cum vero perfectioribus ministrat & beatoribus, in fulgore caelestium corporum micat, & spiritualis corporis indumentis vel Angelos Dei, vel filios resurrectionis exornat: ex quibus omnibus diversus ac varius mundi compleretur status: & capite sequenti: Possibile enim videtur ut rationabile natura, à quibus nunquam auferitur liberi facultas arbitry, possint tiam aliquibus motibus subjacere, indulgente hoc ipsum Domino, ne forte si immobilem semper teneant statum, ignorent se Dei & non sua virtute in illo sine beatitudinis constituisse. Quos motus sine dubio rursum varietas corporum, & diversitas persequitur, ex qua mundus semper adornatur; nec unquam poterit mundus nisi varietate ac diversitate constare, quod effici nullo genere possit extra materiam corporalem.*

XIV. Excusando autem dogmati huic, quo animis corpora adscribit, contra quam in Ecclesia hodie creditur, appositum est illud è Proœmio librorum *ἁεσιστασίαν*. Deus quoque quomodo intelligi debeat, inquirendum est, corporeus, an secundum aliquem habitum deformatus, an alterius nature quam corpora sunt, quod utique in predicatione nostra manifeste non designatur. Eadem quoque hæc de Christo, & de Spiritu sancto requirenda sunt: sed & de omni animæ, atque omni rationabili natura nihilominus requirendum est. Quæ requiri jubebat Origenes, ea profecto Ecclesiæ decretis definita non erant. Vnde non Origenis ætate duntaxat idem Tertulliano de anima visum est, sed & plurimis quoque dein Ecclesiæ Patribus: puta Hilario in Matth. Can. 5. ubi animarum species, sive obinentium corpora, sive corporibus exulantium, corpoream tamen nature suam substantiam sortiri prædicat: & Ambrosio libr. 2. de Abraham, cap. 8. ubi, præter S. Trinitatem, corporibus reliqua constare asserit: & Cassiano Collat. 7. cap. 13. ubi animas spirituales quidem esse fatetur, incorporeas negat: & his antiquiori Theodoto in Excerptis ad Clementis Alexandrini calcem adjectis, ubi animas hominum corporeas esse affirmat: & Methodio ipsi Origenis aduersario apud Photium Cod. 234. ubi animas esse ait corpora *ἁεσιστασίαν*, in membra ratione adspectabilia discretas. Ipse etiam Augustinus opinioni huic licet infensus, aliquo tamen sensu animam corpus esse fatetur Epist. 28. At ab eo discessit Faustus Reicensis, animisque corpora palam affinxit, quem tribus libris errorem ultus est Claudianus Mamertus.

Magis illud vero ad excusandum Origenem conferre posset, quod scriptum ab eo est Homil. 1. in Genes. ubi hominem, qui de limo terræ factus est, corporeum hominem esse dicit; qui autem ad imaginem Dei conditus est, spiritalem esse eum & casum corpore: illum exteriori hominem esse, hunc interiorem. Si qui vero hunc corporeum patent esse, qui ad imaginem & similitudinem Dei factus est, Deum ipsum corporeum, & humane forma videtur indu-